

REVONTULI

– säkenöivää eleganssia Pohjolasta

THE **NORTHERN**
LIGHTS BRAND

– Shining Elegance of the North

● Revontuli-asut oli suunniteltu yhdisteltäviksi keskenään. Pitkä takki ja iltapuku Lenita Airiston omistuksessa.

● The Northern Lights collection was designed to allow easy mixing and matching. The long coat and the dress belong to Lenita Airisto.

REVONTULI

– säkenöivää eleganssia Pohjolasta

THE NORTHERN
LIGHTS BRAND

– Shining Elegance of the North

Toimittaja | Edited by
Mari Lind

Käsikirjoitus | Script
Mari Lind ja Anne-Mari Lehto

Käännökset | Translator
Anu Planting

Esinekuvaus |
Photographs of the artefacts
Marika Tamminen

Graafinen suunnittelu ja taitto |
Graphic design and layout
Kaarina Marttila

Julkaisija | Published by
Tampereen museot, Tampere Museums

Painopaikka | Printed by
Tammerprint Oy, Tampere, Finland

ISSN 1237-5276
ISBN 978-951-609-744-5

© Tampereen museot ja tekijät
Tampereen museoiden julkaisuja 135

© Tampere Museums and the authors
Tampere Museums' Publications 135

Tampere 2014

Julkaisua myy | Publication sales
Vapriikki, PL 487, 33101 Tampere, Finland
museokauppa@tampere.fi

SISÄLTÖ

Lukijalle 6

LÄHTÖKOHDAT

Maailmalle 12
Suomen Trikoo 1960-luvulla 14

TIIMI KOOTAAN

Waldemar Jensenin aloite 18
Lenita Airisto tarttuu haasteeseen 20
Tekstiilitaiteilijaksi Nana Suni 22
Muotisuunnittelijaksi Anna-Liisa Nieminen 24

REVONTULET SYTTYVÄT

Yhteistyö alkaa 28

SUOMALAISTA OSAAMISTA

Taitajien tehdas 32
Säkenöivät Revontuli-kuosit 34
Linjakkaat Revontulet 38
Vientiin ja kotimaahan 42
Mallit markkinoille 44
Moderneja muotikuvia – Matti Pietinen 46

HUIPULLA

Suomalaisen designin kärjessä 52
Eurovision kautta maailmalle 54

1960-LUVUN HENGESSÄ

Näkyvät naiset 58
Svengaavan 1960-luvun muoti 60

LOPUKSI

Revontulien jälkeen 64
Hyvä design kestää aikaa 66

Lähteet 68
Valokuvat 70

CONTENTS

To the reader 8

STARTING POINTS

Out into the world 13
Suomen Trikoo in the 1960s 15

BUILDING THE TEAM

Waldemar Jensen's initiative 19
Lenita Airisto takes up the challenge 20
Textile artist Nana Suni 23
Fashion designer Anna-Liisa Nieminen 25

IGNITING THE NORTHERN LIGHTS

Collaboration begins 29

FINNISH KNOW-HOW

A factory of high standards 33
The brilliance of the Northern Lights designs 35
Northern Lights with magnificent shapes 39
Fashions for export and for Finland 43
Blazing into the market 45
Modern fashion photos – Matti Pietinen 47

A PLACE AT THE TOP

The forefront of Finnish design 53
Eurovision – the image of Northern Lights
reaching the world 55

THE SPIRIT OF THE 1960S

Women in view 59
Fashion in the swinging 1960s 61

FINAL THOUGHTS

After Northern Lights 65
Good design – a timeless creation 67

References 68
Photographs 70

LUKIJALLE

Tampere on perinteisesti ollut tekstiiliteollisuuden kaupunki, kuuluisa pumpulin likoistaan. Täällä toimi myös Pohjoismaiden suurin trikotehdas, Suomen Trikoo, joka aikanaan puki ja vaatetti suomalaiset kiireestä kantapäähän. Korkeasta laadustaan tunnettu yritys halusi 1950-luvulta lähtien mukaan kansainvälisille markkinoille; tänä päivänä voisimme tarkastella asiaa myös globalisaation näkökulmasta. Tähän tarkoitukseen luotiin 1966 vientimallisto Revontuli. Tämä Lenita Airiston, Nana Sunin ja Anna-Liisa Niemisen yhteistyönä syntynyt mallisto on oivallinen osoitus tamperelaisesta teollisesta ja taiteellisesta osaamisesta.

Jos tekstiiliteollisuus on merkittävästi muokannut Tampereen historiaa, on sen tallentaminen, tutkiminen ja esittäminen myös Tampereen museoiden keskeistä toimintaa.

Uuden kokoelmakeskuksen valmistumisen myötä museon omia tekstiiliaarteita saadaan entistä helpommin ja laajemmin yleisön nähtäville.

Revontulet ovat ensimmäistä kertaa laajasti esillä Vapriikissa 12.6.2014 avautuneessa *Revontuli – säkenöivää eleganssia Pohjolasta* -näyttelyssä. Tampereen museoiden Revontuli-kokoelmaan kuuluu noin sata tekstiiliä, mutta myös arkistoaineistoa ja valokuvia. Valtaosa aineistosta on saatu lahjoituksena suunnittelija Anna-Liisa Niemisen omaisilta vuosina 2002 ja 2005. Revontulet hurmasivat aikanaan tyylikkyydellään, väreillään ja laadullaan sekä Matti Pietisen huikeilla muotokuvilla. Samaa linjaa jatkavat Marika Tammisen tähän julkaisuun ottamat valokuvat ja Kaarina Marttilan tyylikäs taitto.

Kiitän lämpimästi Lenita Airistoa näyttelyaloitteesta ja asiantuntemuksesta. Lämpimät kiitokset myös Nana Sunille ja Arnold Erikssonille. Näyttelyn toteuttanut Vapriikin tiimi: tutkijat Mari Lind ja Anne-Mari Lehto, visuaalinen suunnittelija Elina Rantasaari ja konservattori Arja Louhivuori ovat loihtineet ihailtaviksemme Revontulet entisessä loistossaan. Kiitokset myös esineiden lainaajille ja kaikille hankkeessa mukana olleille.

Nauttikaa Revontulien loisteesta!

Marjo-Riitta Saloniemi
Museonjohtaja

● Puuvillainen pikkumekko edustaa Revontuli-kokoelman tyttömäistä linjaa. Rohkea Jäkälälaidun-painokuosi on hyvä esimerkki ajan printtien tyylistä.

● This little cotton dress is an example of the more youthful Northern Lights designs. Its bold print 'Jäkälälaidun' is a typical example of the print patterns of the day.

TO THE READER

Tampere has a long tradition in textile industry, and the city is famous for its 'cotton girls'. It was also home to the largest tricot factory in the Nordic region, Suomen Trikoo, which used to clothe Finnish consumers from head to toe. Since the 1950s, the company wanted a piece of the international market. Today we might understand this desire from the perspective of globalisation. The Northern Lights exports collection was created in 1966 for this purpose. This collection, produced by Lenita Airisto, Nana Suni and Anna-Liisa Nieminen, is an excellent example of Tampere-based industrial and artistic skill.

While textile manufacturing has shaped the history of Tampere, the collection, study and display of such history is a key part of the activities of the city's museums. The recent

completion of the new collection centre makes it easier to display the museums' own textile treasures to the public.

The Northern Lights collection is, for the first time, displayed extensively at Vapriikki in the *Northern Lights Brand– Shining Elegance of the North* exhibition that opened on 12 June 2014. The collection of Tampere museums consists of about a hundred textile items, as well as archive materials and photographs. Most of the items were donated by fashion designer Anna-Liisa Nieminen's family in 2002 and 2005. In their time, Northern Lights garments charmed the consumers with their elegance, colours and quality. Fashion shots by Matti Pietinen also had an important role in building the brand. The same elegant style continues in Kaarina Marttila's stylish layout of this publication and in the photographs taken for it by Marika Tamminen.

I warmly thank Lenita Airisto for her initiative and expertise that helped create the exhibition. My thanks also go to Nana Suni and Arnold Eriksson. Vapriikki's exhibition team, i.e., curators Mari Lind and Anne-Mari Lehto, visual designer Elina Rantasaari and conservator Arja Louhivuori have conjured up the Northern Lights in all their former glory for us to admire. Thanks also to those who lent objects and to everyone who was involved in this special project.

Enjoy the brilliance of the Northern Lights!

Marjo-Riitta Saloniemi
Museum director

● Revontuli-kokoelman kuviollisia ja yksivärisiä asuja oli helppo yhdistää toisiinsa, kuten toimisto- ja edustuskäyttöön tarkoitettu Ruuturaita-kuosinen takki ja ruskeat kapealahkeiset housut osoittavat.

● It was easy to 'mix and match' the patterned Northern Lights garments with single-colour ones, as demonstrated by this 'Ruuturaita' business jacket and a pair of narrow-legged brown trousers.

LÄHTÖKOHDAT STARTING POINTS

● Juhlamekon päällimmäinen kerros on läpikuultavaa nailonsifonia ja alempi silkkimäistä triasetaattia. Painettu Lapinkukka-aihe toistuu molemmissa neuloksissa. *Haiharan museosäätiö.*

● The outer layer of this dress is made from gauzy nylon chiffon, beneath which is silky triacetate. The 'Lapinkukka' print is repeated between the two fabrics. *Haihara Museum Foundation.*

MAAILMALLE

Suomi oli 1960-luvulla energinen ja eteenpäin pyrkivä. Sota oli takana ja katset tulevaisuudessa. Vasemmistoradikalismi nosti päätään. Suomen asema idän ja lännen välissä oli erikoislaatuinen. Neuvostoliiton naapurissa länsiyhteyttä pidettiin tärkeänä, teollisuus suuntasi maailmalle ja kaupan esteitä purettiin.

Teollisuus tuotti ja maa vaurastui. Hyvinvointivaltiota vasta luonnosteltiin. Muuttovirta maaseudulta oli katkeamaton ja vuolas, leveämmän leivän ja vauhdikkaamman elämän perässä siirryttiin Etelä-Suomen kaupunkeihin ja Ruotsiin. Televisio tuli lähes joka kotiin.

1950-luvulla kukkaan puhjennut suomalainen design eli kultakauttaan. Pyrittiin arjen yläpuolelle. Oma-peräinen luksus myi hyvin ulkomailla, ja Suomea pidettiin huomattavana designmaana. Vaatetusviennin etulinjassa olivat Marimekon ja Metsovaaran tekstiilit.

OUT INTO THE WORLD

In the 1960s, Finland had energy and drive. With the war in the past, Finns had their sights set on the future. Leftist radicalism was emerging in politics, and Finland's position between the East and the West was quite unusual. A neighbour to the Soviet Union, Finland also valued its connections with the West. Finnish industry was trying to find export channels for its products, and barriers to trade were being dismantled.

The nation's industry was doing well, and the country grew more prosperous. The welfare state was still in its infancy. There was a steady flow of people moving from the countryside to the cities in Southern Finland and Sweden for a higher standard of living and more interesting lives. Almost all households now owned a television set.

Finnish design experienced its golden era in the '50s and the '60s. The designers were aiming to rise above the humdrum of everyday life. Exotic luxury items were selling well abroad. Finland gained a notable reputation as a country of design, whose fashion exports were led by Marimekko and Metsovaara textiles.

● Suomen Trikoon leikkuuosasto, 1960-luku.

● The cutting department of Suomen Trikoo in the 1960s.

● Suomen Trikoon kappalekonttori, 1960-luku.

● Quality control at Suomen Trikoo in the 1960s.

SUOMEN TRIKOO 1960-LUVULLA

Suomen Trikoo (1903–96) oli Pohjoismaiden suurin trikotehdas. Huippuvuonna 1957 se työllisti yli 3700 tamperelaista. Tehtaan tuotteet – alusvaatteet, sukat, paidat, mekot ja verryttelyasut – olivat osa suomalaisten arkipäivää.

Yhä nopeammin muuttuvat trendit vaikuttivat jo kaikkeen pukeutumiseen, ja tehdas uudisti tuotemerkkejään. Perinteinen Atlas sai rinnalleen tuoteryhmäkohtaiset Charmiat, Setterit, Petterit ja Waikikit. Maata kiertävät konsulentit ja muotinäytökset tekivät tuotteita tunnetuiksi, ja myös tv- ja lehtimainontaan satsattiin.

Vientiin alettiin panostaa 1950-luvulla ja mutta etenkin seuraavalla vuosikymmenellä. Viennin pääkohteita olivat 1960-luvulla Skandinavia, erityisesti Ruotsi, ja Yhdysvallat. Neuvostoliiton-kauppa oli vasta aluillaan mutta kasvussa. Tukholmaan (1965) ja New Yorkiin (1966) perustettiin omat myyntikonttorit, lisäksi edustajia toimi useissa maissa. Finnwear-merkki suunnattiin alun perin vientiin.

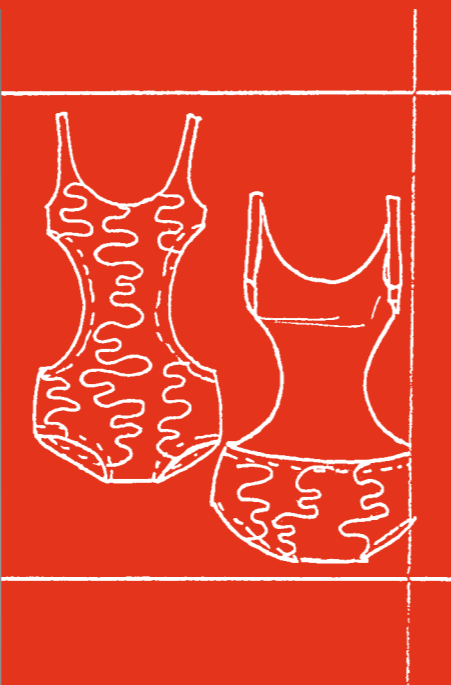
SUOMEN TRIKOO IN THE 1960S

Suomen Trikoo (1903–1996) was the largest tricot factory in the Nordic region, employing more than 3,700 people in Tampere in the year 1957. The factory's products – underwear, socks, shirts, dresses and tracksuits – were a part of everyday life for Finns.

Trends were changing more and more rapidly, and no item of clothing was left untouched. Therefore, the factory needed new brands. The traditional Atlas brand survived, but the new Charmia, Setteri, Petteri and Waikiki lines were created to supplement it. Fashion shows toured the country to promote these items among the

public, while television and magazine advertising were also used for marketing.

Exports grew in significance in the 1950s and especially in the 1960s, when the most important targets for exports were the Scandinavian countries, especially Sweden, and the United States. Trade with the Soviet Union was only beginning but was already showing growth. Sales offices were established in Stockholm (1965) and in New York (1966), and sales representatives were operating in several countries. The Finnwear brand was originally created for export purposes.

TIIMI KOOTAAN

BUILDING
THE TEAM

● Koralli-kuosiset bikinit ja suoralinjainen rantatakki ovat joustofroteeta.

● 'Koralli' design bikini and the straight-cut beach jacket are made from stretch terry.

● Uimapuvun mallipiirros, Anna-Liisa Nieminen.

● A design drawing for a swimsuit, by Anna-Liisa Nieminen.

● Waldemar Jensen.

WALDEMAR JENSENIN ALOITE

Ekonomi Waldemar Jensen (1913–86) nousi Suomen Trikoon johtoon 1953 isänsä jälkeen. Tehdas eli nopean kasvun ja kansainvälistymisen aikaa. Jensen nuoremman aikana Suomen Trikoolla kiinnitettiin huomiota tuotteiden ajanmukaisuuteen ja tuotannon järjeistämiseen. Mm. kehuusta luovuttiin 1964 ja Satamakadun rakennuksista 1965. Tehdasta laajennettiin yritysostoin.

Avautuvat markkinat oli huomioitava. Suomeen alkoi tulla halpaa trikoota eri puolilta maailmaa. Perustuotteiden lisäksi piti panostaa "parempaan pukeutumiseen" ja vientiin. Tehtaan johto seurasi tarkoin suomalaisen designin kärkinimien menestystä maailmalla. Tehdas halusi nostaa tuotteidensa statusta ja näyttää, mihin kaikkeen se pystyy. Se halusi mukaan designin maailmaan.

Nyt tarvittiin bisnesosaamista, luovuutta ja rohkeutta. Vuorineuvos Jensen tiesi, kenen puoleen kääntyä. Tammikuussa 1966 hän soitti Lenita Airistolle ja ehdotti tapaamista.

● Suomen Trikoon tehdasalue Pyhäjärven rannassa.

● The factory area of Suomen Trikoo, beside the lake Pyhäjärvi.

WALDEMAR JENSEN'S INITIATIVE

In 1953, Waldemar Jensen (1913–1986) followed his father as the managing director of Suomen Trikoo. The factory was growing and shifted its focus to international markets. During the tenure of the younger Jensen, Suomen Trikoo made efforts to ensure that its products were fashionable and the production process rational. For example, the company gave up spinning in 1964 and relinquished the buildings on Satamakatu in 1965. The business grew through acquisitions.

At the same time, the Finnish market was opening to foreign trade and imports of inexpensive fabrics from around the world increased,

requiring the factory to adjust. In addition to the basic everyday wear, there was a need to invest in 'higher fashion' and exports. Mindful of this, the factory's management paid close attention to the international success of top Finnish designers. They wanted to raise the status of the factory's products and show what it was capable of. In other words, they wanted a point of entry to the world of designer fashion.

Business acumen, creativity and courage were needed, and Waldemar Jensen knew just whom to turn to. In January 1966, he called Lenita Airisto and suggested a meeting.

● Lenita Airisto.

LENITA AIRISTO TARTTUU HAASTEeseen

Lenita Airiston (s. 1937) julkinen ura alkoi jo koulutyttönä, kun hänet 1954 valittiin Suomen Neidoksi. Airisto valmistui diplomiekonomiksi Svenska Handelshögskolanista Helsingistä ja suoritti TV-journalismiopinnot Stanfordin yliopistossa Yhdysvalloissa.

Koko opiskeluaikansa Airisto oli aktiivisesti työelämässä. Hän toimi tv-toimittajana 1957 alkaen ja työskenteli mm. huonekaluteollisuuden vientitehtävissä. Vuonna 1965 hänet pyydettiin mukaan Marjatta Metsovaaran Green & Greenille suunnittelemaan sateenvarjojen myyntityöhön Yhdysvaltoihin ja Kanadaan.

Waldemar Jensenin ottaessa yhteyttä Lenita Airistoon tällä oli jo valtavasti osaamista, kokemusta ja kontakteja. Jensen kertoi Suomen Trikoon halusta vahvistaa asemaansa high-designin alalla ja vientimarkkinoilla ja kysyi, olisiko Lenita Airistolla ideoita, kuinka asia hoidetaan. Ja olihan niitä. Tarvittiin vain tekijät.

LENITA AIRISTO TAKES UP THE CHALLENGE

For Lenita Airisto (b. 1937), her public career started when she was just a schoolgirl: she won the Maiden of Finland beauty contest in 1954. She later graduated from the Hanken School of Economics in Helsinki, and earned a degree in television journalism at Stanford University in the United States.

Airisto continued her work throughout her studies. In 1957, she began working in television journalism and promoted the Finnish furniture industry abroad. In 1965 she was asked to market umbrellas designed by Marjatta Metsovaara in the United States and Canada.

By the time Jensen contacted her, she had amassed a lot of expertise, experience and contacts. Jensen told her that Suomen Trikoo wanted to strengthen its position in high design and the export market and asked whether she had any ideas of how to go about it. She certainly did. Now the only thing needed was to find the right people to implement them.

● Lenita Airisto markkinointimatkalla New Yorkissa 1967 kasakkahenkisessä Revontulitakissa ja -päähineessä. Saappaat ovat Pertti Palmrothin mallistoa.

● Lenita Airisto on a marketing trip to New York in 1967. She is wearing a Cossack-inspired Northern Lights coat and hat, and her boots are from Pertti Palmroth's collection.

● Nana Suni.

TEKSTIILI- TAITEILIJAKSI NANA SUNI

Lenita Airisto ja Nana Suni tapasivat syksyllä 1965 Mainosvalokuvaamo Pietisen studiolla, jossa Suni oli kuvauttamassa after-ski-asujaan. Airisto ihastui Sunin värikylläisiin tekstiileihin ja pyysi niitä oitis mukaansa Beirutin Suomi-viikolle. Tästä alkoi vuosikymmenien yhteistyö.

Tamperelaissyntyinen Nana Suni (Anneli os. Wallin, s. 1928) oli valmistunut Taideteollisen oppilaitoksen tekstiilitaiteenlinjalta 1953. Hänet tunnettiin Nana Suni Design -merkillä tehdyistä villatekstiileistä – hartiahuiveista, huovista ja ponchoista – sekä mattojen ja kynttilöiden suunnittelijana.

Lenita Airisto tiesi, että Nana Suni olisi juuri oikea henkilö luomaan Suomen Trikoon tulevan brändin väri- ja printtimaailman.

● Nana Suni ja Pentti Sarpaneva avasivat 1966 Designer's Shop -liikkeen Helsinkiin Korkeavuorenkadulle.

● Nana Suni and Pentti Sarpaneva opened a shop called Designer's Shop on Helsinki's Korkeavuorenkatu in 1966.

● Lenita Airisto Nana Sunin suunnittelemissa villa-asuissa, 1960-luvun loppu.

● Lenita Airisto in woollen garments designed by Nana Suni in the late 1960s.

● Nana Sunin suunnitteleminen kynttilöiden värikirjoa Vaasan Saippua Oy:n esitteessä.

● The bright colours of candles designed by Nana Suni in a brochure for Vaasan Saippua Oy.

TEXTILE ARTIST NANA SUNI

Lenita Airisto and Nana Suni met in the autumn of 1965 at the advertising photography studio Mainosvalokuvaamo Pietinen, where Suni's after-ski clothes were being shot. Airisto loved Suni's colourful textiles and immediately asked whether she would like them to be marketed at the forthcoming 'Finnish Week' marketing event in Beirut. This was the beginning of a co-operation that would last for decades.

Born in Tampere, Nana Suni (Anneli née Wallin, b. 1928) graduated as a textile artist from the University of Art and Design, Helsinki in 1953. She was known for her woollen textiles, such as shawls, blankets and ponchos, made under the Nana Suni Design brand, and as a designer of rugs and candles.

Lenita Airisto knew that Suni was just the person to create the colours and designs for Suomen Trikoo's new brand.

● Anna-Liisa Nieminen.

● Revontuli-malliston suunnittelijat Nana Suni ja Anna-Liisa Nieminen.

● Designers of the Northern Lights collection Nana Suni and Anna-Liisa Nieminen.

MUOTI-SUUNNITTELIJAKSI ANNA-LIISA NIEMINEN

Mallina toiminut Lenita Airisto tunsi suomalaisen muotialan huippuosaajat. Ateljeepukuja valmistavan tamperelaisen Kaisu Heikkilän ompelimossa hän oli tutustunut Anna-Liisa Niemiseen ja huomannut, että tällä oli ainutlaatuisia lahjakkuutta ja taitoa naisten pukujen kuositteluun.

Anna-Liisa Nieminen (1924–2000) oli käynyt Tampereella tyttöjen ammattikoulun ja täydentänyt osaamistaan Wetterhoffin kotiteollisuusopistossa ja Helsingin leikkuuopiston kursseilla. Hän oli työskennellyt 1940-luvun alusta alkaen eri tamperelaisompelimoissa ja -ateljeissa. Kaisu Heikkilällä hän oli työskennellyt mallimestarina 1951 lähtien.

Lenita Airisto halusi ehdottomasti Anna-Liisa Niemisen uuteen työryhmäänsä. Nieminen siirtyi 1966 Suomen Trikoo palvelukseen.

FASHION DESIGNER ANNA-LIISA NIEMINEN

As a model Lenita Airisto knew all the top talent of Finnish fashion. She had met Anna-Liisa Nieminen at Kaisu Heikkilä's dressmaking shop in Tampere and had recognised her unique talent and skill in shaping women's dresses.

Nieminen (1928–2000) had completed girls' vocational school in Tampere and acquired some new skills at the Wetterhoff Institute

of Craft and Design and the Helsinki Cutting Institute. Since the early 1940s, she had worked for various dressmakers' shops and ateliers in Tampere. From 1951 onward, she had been the pattern cutter for Kaisu Heikkilä.

Airisto was adamant that Nieminen should join her new team and her insistence paid off: in 1966, Nieminen was hired by Suomen Trikoo.

● Tämä nimetön ratasaihe oli ensimmäisiä Revontuli-kuoseja. Sitä käytettiin mekkojen ja puseroiden lisäksi huippumuodikkaissa leveälahkeisissa housuissa. Nämä "partyjamat" sopivat mainiosti myös kotiasuiksi.
Keskimmäinen mekko Mari Saukkosen omistuksessa.

● This unnamed pattern reminiscent of cogs was among the first Northern Lights designs. It was used not only in dresses and blouses but also for highly fashionable flared trousers. These 'party pyjamas' were also suitable for wearing at home.
The dress in the middle belongs to Mari Saukkonen.

REVONTULET
SYTTYVÄT

IGNITING THE
NORTHERN LIGHTS

YHTEISTYÖ ALKAA

Suomen Trikoon, Lenita Airiston, Nana Sunin ja Anna-Liisa Niemisen yhteistyö alkoi 1966. Tiimin oli tarkoitus kehittää erityisesti vientimarkkinoille suunnattu edustava designkoelma, tehtaan suunnittelun ja markkinoinnin keulakuva.

Brändin rakentamisessa keskeistä oli vahva tuoteidea ja osuva nimi. Lenita Airiston tavoite oli kirkas. Nyt luotaisiin ajanmukaista muotia nuorelle aikuiselle naiselle. Mekkoja, takkeja ja housuasuja. Toisiinsa yhdisteltäviä elegantteja kokonaisuuksia ja herkullisia värejä. Modernia *total look* -ilmettä. Laadukkaita materiaaleja ja istuvia leikkauksia. Rantabulevardeille ja hippoihin, lomalle ja arkeen.

Suomea ei 1960-luvulla maailmalla tunnettu mutta mystiset revontulet kyllä. Nimenä Revontuli oli loistava, se vei ajatukset malliston syntysijoille pohjoiseen ja oli helppo kääntää eri kielille: Revontuli, Aurora Borealis, Norrskén, Nordlicht, Northern Lights, Aurore Boréale...

Kokoelma esiteltiin ensikerran lehdistölle ja kutsuvieraille syyskuussa 1966 Lausannessa, Sveitsissä.

● Kaftanimainen, alaspäin levenevä emännänpuku oli ensimmäisiä Revontuli-malleja. Se oli edustava vaikkapa talvisten illanviettojen emännällä. Mekon lyhyempi versio soveltui myös arkikäyttöön. Vuorillisen mekon materiaali on villajerseytä. Pallokuosi on nimetön.

● This kaftan-like dress with a widening hem is one of the first Northern Lights designs produced. It was a good choice for, for example, the hostess of a winter-season party. A shorter version of the dress was suitable for both informal and formal occasions. The dress has a lining and is made from wool jersey. The concentric-circle print has not been named.

COLLABORATION BEGINS

The collaboration of Suomen Trikoo, Lenita Airisto, Nana Suni and Anna-Liisa Nieminen began in 1966. They had as their goal to develop a full designer collection especially for the export market, a flagship for Suomen Trikoo's design and marketing efforts.

A strong product idea and a good name were central in building the new brand. Airisto had a clear vision of creating modern fashion for young adult women. This meant dresses, coats and trouser suits, elegant mix-and-match ensembles, delicious colours, a fresh total look, high-quality materials, and figure-hugging

cuts suitable for beach boulevards and parties, for both work and leisure.

Finland was not well-known internationally in the '60s, but the mystical northern lights were. As a name, 'Revontuli' was brilliant: it referred to the North, where the collection was created, and was easy to translate into all kinds of languages, as Revontuli, Aurora Borealis, Norrskén, Nordlicht, Northern Lights, Aurore Boréale ...

The radiant collection was first presented to the press and guests in Lausanne, Switzerland, in September 1966.

● Suurikokoinen Noitarummut-kuvioaihe on sovitettu taitavasti trumpettihaiseen mekkoon ja housuasuun.

● The 'Noitarummut' pattern is slightly 'oversized' in feel but fitted skilfully into a dress with trumpet sleeves and a trouser suit.

SUOMALAISTA
OSAAMISTA

FINNISH
KNOW-HOW

TAITAJIEN TEHDAS

Suomen Trikoo valmisti nimensä mukaisesti trikoota eli jerseytä. Tehdas oli tunnettu korkeasta laadustaan. Siellä neulottiin, värjättiin ja painettiin mm. ensiluokkaisia puuvilla- ja villatrikoita, puuvillaveluuria ja froteeta. 1960-luvulla nailonin ja muiden tekokuitujen osuus materiaaleista kasvoi.

Tehdas valmisti itse neuloksistaan asusteita, mutta myi neuloksia myös vaatetusteollisuudelle. 1960-luvulla jopa uraansa aloitteleva Sonia Rykiel kuului sen asiakaskuntaan. Marimekelle tehtiin vuodesta 1968 alihankintana mm. raitapaitoja. Tehtaan omaan valikoimaan kuului satoja tuotteita. Ne esiteltiin puolivuositain ilmestyneissä kuvastoissa.

Keskeinen osa tuotantoa olivat sukat. Niitä valmistettiin miehille, naisille ja lapsille monista materiaaleista. Sukkahousut olivat 1960-luvun menestystuote, ne syrjäyttivät nopeasti saumasukat. Myös Revontuli-asuihin sopivat sävy sävyyn -sukkahousut saatiin omalta tehtaalta.

Revontuli-asuihin käytettiin pääasiassa laadukkaita villajerseytä, puuvillaveluuria ja joustofroteeta mutta myös sekoiteneuloksia.

● Noitarummut- ja Loitsu-kuosien värimallit.

● The colour cards for the 'Noitarummut' and 'Loitsu' prints.

A FACTORY OF HIGH STANDARDS

Suomen Trikoo produced tricot, or jersey, that was known for its high quality. The company knitted, dyed and printed first-class cotton and wool tricot, cotton velour and terry cloth. In the 1960s, nylon and other synthetic materials grew in importance.

The factory created clothes from its own knitted fabrics but also sold material to the clothing industry. In the 1960s, its clients even included Sonia Rykiel, who was just starting her career. Also, Suomen Trikoo produced Marimekko's famous striped tops under contract from 1968. The company's own selection included hundreds of products that were presented to the customers in catalogues published twice a year.

Socks were a key product. Suomen Trikoo produced socks from various materials for men, women and children alike. In the 1960s, tights were a hit product, swiftly replacing stockings. Tights to perfectly match the colours of the Northern Lights garments were produced at the same factory.

The Northern Lights garments were mostly made of high-quality wool jersey, cotton velour, and stretch terry, but blended fabrics were used for some items.

● Revontuli-takki on tukevaa vuoritettua villaneulosta. Kaulusta ja helmaa koristavat näyttävät lankalennelkineulokset. Saman värin jatkuminen päästä varpasiin oli yksi 1960-luvun lopun muodin erityispiirteitä. Sukkahousut, jalkineet ja huivi ovat rekvisiittaa.

● This brown Northern Lights coat is made from sturdy wool knit and has a lining. The collar and hem are decorated with impressive knitwork using yarn loops. Employing the same colour from head to toe was one of the distinctive features of the fashions of the late 1960s. The tights, shoes and scarf are shooting props.

SÄKENÖIVÄT REVONTULI-KUOSIT

Revontuli-asujen värit ja kuosit ovat lähtöisin Nana Sunin siveltimestä. Hänelle värit olivat kaikki kaikessa. Kirkkaat fuksianpunaiset, oranssit ja turkoosit; murretut ruskeat, lilat ja vihreät; valkoiseen yhdistetyt puhtaat perusvärit sekä pastellisävyt – Revontulet säkenöivät kaikissa väreissä!

Revontuli-kuosit ammensivat ajan hengestä. Suuret pallot ja kukat, orientaaliset muodot sekä vahvat raidat tekivät Revontuli-kuoseista selkeän 60-lukulaisia. Kuosien raikkaita ja hehkuvia värejä oli helppo yhdistellä toisiinsa. Samat sävyt toistuivat yksivärisissä, raidallisissa ja kuviollisissa asuissa.

Osa kuoseista sai omat erityiset nimensä, jotka johdattivat ajatukset revontulien maahan: Halla, Jäkälälaidun, Ruska, Noitarummut, Poroaita, Menninkäisen siipi, Perhonen, Lapinkukka, Loitsu...

● Nana Sunin maalaamia värisuunnitelmia.

● Colour schemes painted by Nana Suni.

THE BRILLIANCE OF THE NORTHERN LIGHTS DESIGNS

The colours and designs for the Northern Lights garments were created by Nana Suni, who had a passionate approach to colours. Northern Lights creations radiated in bright shades of fuchsia, orange, and turquoise; broken browns, various shades of lilac and green; pastels, and clean base colours used in combination with white – these northern lights were shining in all colours!

The Northern Lights designs were inspired by their contemporaries. Large spherical patterns and flowers, oriental shapes and strong stripes gave the designs a distinct 1960s feel. The fresh and glowing colours were easy to mix and match, as the same colours were repeated across single colour, striped, and patterned garments.

Some designs were given their own names with connotations of the land of the northern lights: Halla referred to frost, Jäkälälaidun brought in a meadow of lichens, Ruska referred to autumn colours, Noitarummut beat out its colours with shaman's drums, Poroaita referred to a reindeer fence, Menninkäisen siipi brought in a mythical goblin's wing, Perhonen spoke of a butterfly, Lapinkukka referred to a flower of Lapland, Loitsu cast a spell, and so on.

● Nana Suni piirustuslautansa ääressä.

● Nana Suni at her drawing board.

Nimetön pallokuosi (unnamed circle pattern)

Noitarummut ('shaman's drums')

Tulipalo ('fire')

Lapinkukka ('flower of Lapland')

Nimetön pallokuosi (unnamed circle pattern)

Ruska ('autumn colours')

Nimetön rataskuosi (unnamed cog pattern)

Jäkälälaidun ('meadow of lichens')

Tulipalo ('fire')

Koralli ('coral')

Poroaita ('reindeer fence')

Perhonen ('butterfly')

Halla ('frost')

Lapinkukka ('flower of Lapland')

Menninkäisen siipi ('goblin's wing')

Lapinkukka ('flower of Lapland')

Nimetön rataskuosi (unnamed cog pattern)

Nimetön pallokuosi (unnamed circle pattern)

Loitsu ('spell')

Ruuturaita ('check-stripe')

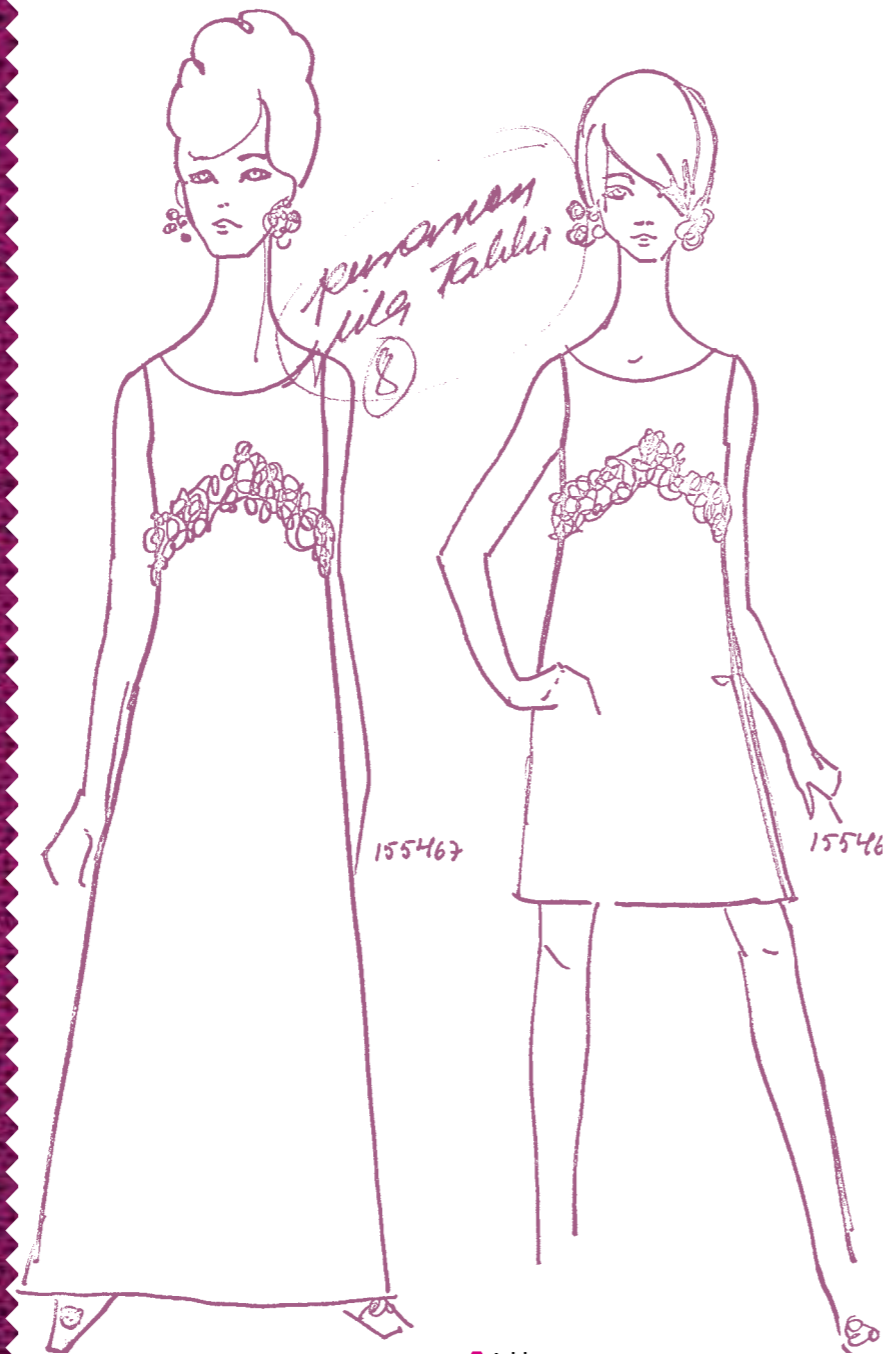
Nimetön rataskuosi (unnamed cog pattern)

LINJAKKAAT REVONTULET

Revontuli-asujen leikkausten suunnittelusta eli kuositelusta vastasi Anna-Liisa Nieminen. Hän sovelsi luovaa tyyliä ja ateljeeta-soista osaamistaan teolliseen ympäristöön. Yksinkertaiset ja selkeät linjat tekivät vaatteista persoonallisia ja trendikkäitä.

Mallistot olivat monipuolisia. Niihin kuului pikkumekkoja, ilta- ja emännänpukuja, kapeita ja leveitä housuja, takkeja ja hameita, jopa haalareita ja ranta-asuja. Usein asuyhdistelmän yläosa oli kuviollinen ja alaosa yksivärinen. Ajanmukaista ryhdikkyyttä asuille antoi vuori- tai tukikangas, joka kuului lähes jokaiseen Revontuli-vaatteeseen.

Pelkistettyjen linjojen ohella mallistosta löytyi aina jotain "pieniä ja keimailevaa": pliseerauksia, rimpsuja, vöitä tai solmukkeita.

● Juhlapuvut mallipiirroksissa, Anna-Liisa Nieminen.

● Evening dresses as envisioned in design drawings by Anna-Liisa Nieminen.

● Iltapuvun helmikoristelun yksityiskohta.

● A detail from the beadwork decorating an evening gown.

NORTHERN LIGHTS WITH MAGNIFICENT SHAPES

The cuts of the Northern Lights garments were shaped by Anna-Liisa Nieminen, who put her creative style and atelier's expertise to good use in an industrial production environment. Her simple and elegant cuts made the garments personal and trendy.

The collections were versatile, featuring cocktail dresses, little numbers, and kaftans, along with narrow and broad-cut trousers, jackets, skirts and even jumpsuits and beachwear. In many ensembles the top had bold patterns while the trousers and skirts were monochrome. The clothes had a lining or an interfacing to give them body, which was typical for the clothing of the '60s, and used in almost all of the Northern Lights garments.

Some garments in the collection had elegant cuts while others were spiced up by adding a 'skimpy' or a 'coquettish' detail: pleats, ruffles, a belt, or a bow tie.

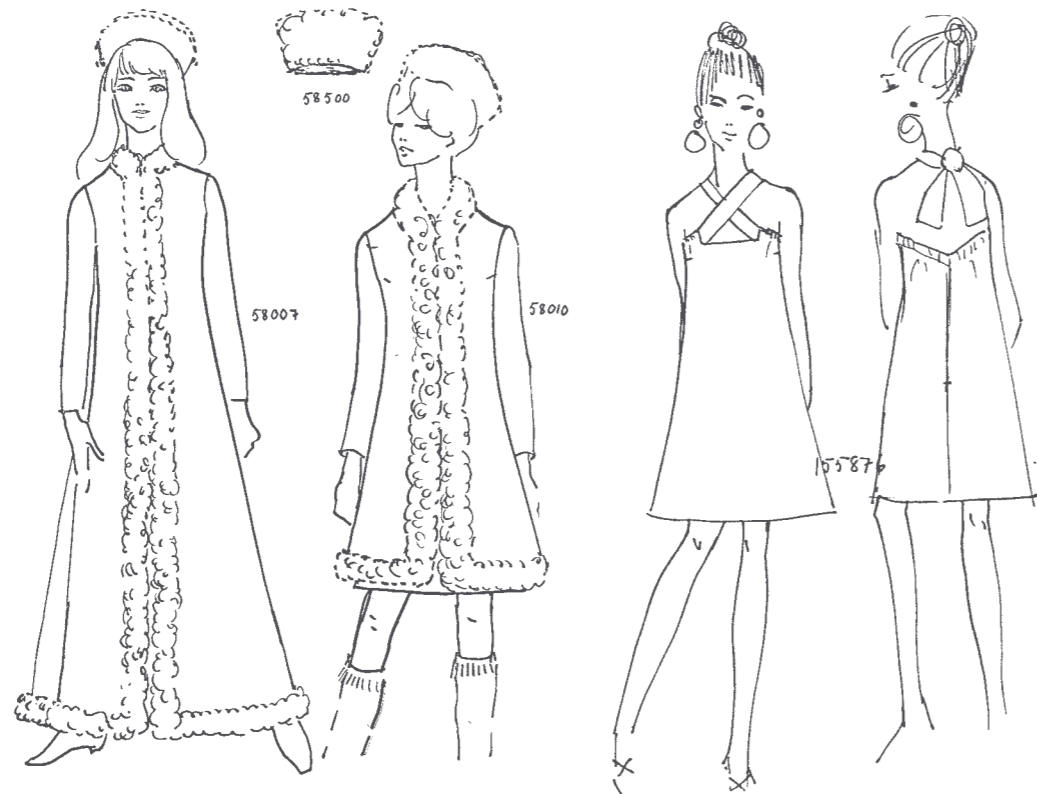
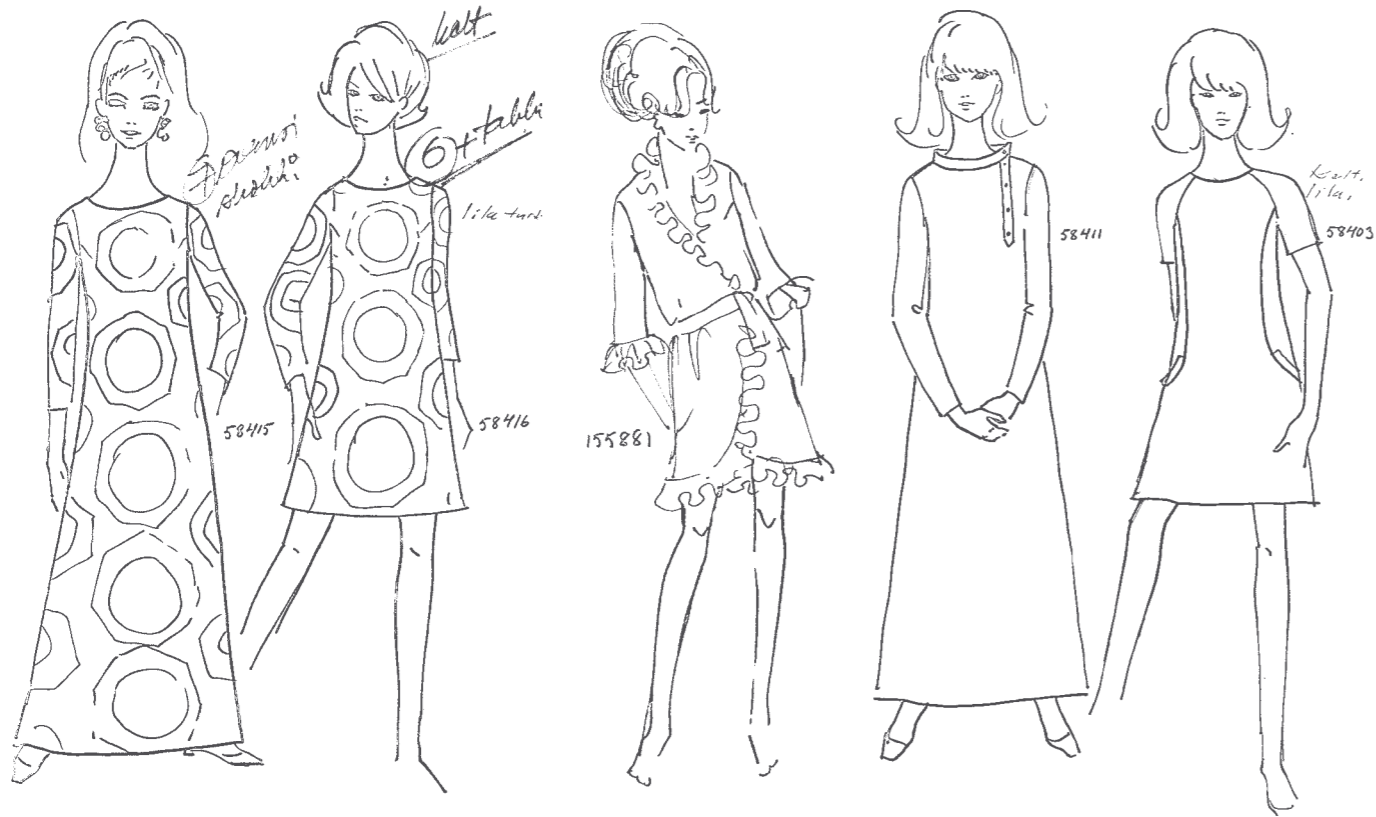
● Puuhelmin koristeltu Revontuli-iltapuku. Lenita Airiston omistuksessa.

● A Northern Lights evening dress decorated with wooden beads. The dress belongs to Lenita Airisto.

REVONTULI S-69

VILLA K72/68; K61/68; K64/68

● Revontuli-asujen mallipiirroksia, Anna-Liisa Nieminen.

● Design drawings of Northern Lights garments by Anna-Liisa Nieminen.

19447 K61/68 + K72/68 "Ruokuraita"		19448 K72/68		19449 K72/68	
19450 K61/68 "Ruokuraita" + K62/68		19451 K64/68 "Ruska"		19451 K64/68 "Ruska" EI VETOKETJÄÄ	
19452 K64/68 "Ruska"		19453 K64/68 "Ruska"		19454 K3/69	
19459 K72/68		19460 K72/68		19461 K64/68 "Ruska"	

VIENTIIN JA KOTIMAAHAN

Revontuli-mallisto lanseerattiin Suomessa, muissa Pohjoismaissa ja Yhdysvalloissa 1966. Ensimmäiset asut myytiin Yhdysvaltoihin nimekkäille tavarataloketjuille. Seuraavana vuorossa oli Ruotsi ja NK-tavaratalo. Positiivinen vastaanotto yllätti. Tilauksia sateli enemmän kuin odotettiin, enemmän kuin tehdas pystyi määrääjassa toimittamaan.

Pääosin vientiin tarkoitettua mallistoa oli Suomessa saatavilla vain rajoitetusti tiettyjen muotiliikkeiden kautta. Innokkaimmat suomalaiset hakivat suosikkikuissejaan Tukholmasta saakka. Kotimaan myynti hoidettiin Suomen Trikoon tytäryhtiön Annarilla Oy:n kautta, joka oli keskittynyt naisten erikoismallistojen markkinointiin.

● Raidallisissa asuissa heleät värit yhdistyvät luonnonvalkoiseen. Villaneulos on vahvistettu bondauksella eli päällisen ja vuorin väliin on kiinnitetty ohut toppaus. Ulkokäyttöönkin soveltuvia mekkoja ja haalareita oli lukuisia malleja. Samasta materiaalista tehtiin myös neonvärisiä villapaitoja reippaampaan talviulkoiluun.

● In these stripy outfits, bright colours are used in combination with off-white. The wool knit is reinforced with bonding – thin padding has been added between the outer fabric and the lining. The dresses and jumpsuits in the range were suitable also for outdoor wear. The same material was used for jumpers – in more striking, neon colours – intended for brisk outdoor exercise in winter.

● Oma tuotemerkki erotti Revontuli-tuotteet muista Suomen Trikoon tuotteista.

● The distinct brand set Northern Lights products apart from other products of Suomen Triko.

FASHIONS FOR EXPORT AND FOR FINLAND

The Northern Lights collection was launched in Finland, the other Nordic countries, and the United States in 1966. The first products were sold to chains of high-end department stores in America, followed by Sweden and the NK department store. The consumer response surpassed expectations: more orders were made than had been anticipated – more than the factory could fill within the normal delivery times.

As the collection was intended mainly for export, it was available in Finland through only certain fashion boutiques. The brand's keenest Finnish fans went as far as Stockholm to buy their favourite products. Sales in Finland were conducted through Suomen Triko subsidiary Annarilla Oy, which focused on marketing women's special collections.

● Tytöt-malliryhmä Lausannessa Sveitsissä syyskuussa 1966.

● The Tytöt ('Girls') group of models in Lausanne, Switzerland, in September 1966.

● Mainos Me Naiset-lehdessä, 1967.

● An advertisement in Me Naiset magazine in 1967.

MALLIT MARKKINOILLE

Kokonaisvastuu Revontuli-brändin kehittämisestä oli Lenita Airistolla. Hän suunnitteli ja toteutti markkinoinnin ja mainonnan sekä Suomessa että ulkomailla Suomen Trikoon vahvistaman budjetin rajoissa. Yhtiön Ruotsin ja Yhdysvaltain myyntikonttorit oli velvoitettu avustamaan mm. yhteydenotoissa asiakkaisiin. Ratkaisevia kuitenkin olivat Airiston aiemmat liikesuhteet.

Kokoelmaa esiteltiin monilla kansainvälisillä estradeilla, messuilla ja muotinäytöksissä, usein huippumalleista kootun laulavan ja tanssivan Tytöt-ryhmän tähdittämänä. Projekti toimi erillään muusta Suomen Trikoon markkinoinnista. Tehtaan muissa näytöksissä Revontulia ei nähty.

Mainostoimisto Taucher loi Revontuli-brändille upean graafisen ilmeen. Myös mediassa Revontulet saivat runsaasti huomiota.

● Revontuli-esite kevät-kesä 1969.

● A Northern Lights brochure from spring-summer 1969.

REVONTULI
norrskan by SUOMEN TRIKOO

BLAZING INTO THE MARKET

Lenita Airisto had the overall responsibility for the development of Northern Lights brand. She planned and implemented the marketing and advertising of the brand both in Finland and abroad within a budget provided by Suomen Trikoo. The company's sales offices in Sweden and the United States were obliged to assist with, for example, contacting prospective clients. However, the business contacts that Airisto brought with her proved critical to the brand's success.

The collection was presented at a number of international venues, trade fairs, and fashion shows – often by the group Tytöt ('Girls'), made up of top models singing and dancing to show off the products. This project was totally independent from Suomen Trikoo's other marketing efforts. Northern Lights garments were not to be seen on the catwalk during the company's other shows.

Advertising agency Taucher created a spectacular graphic identity for Northern Lights brand. The brand was given a great deal of attention in the media too.

MODERNEJA MUOTIKUVIA – MATTI PIETINEN

Revontuli-projektin valokuvaajana toimi Matti Pietinen (1919–2009). Pietisten perheyritys oli parin vuosikymmenen ajan maan johtava mainosvalokuvaamo. Matti Pietinen erikoistui taideteollisuuden kuvauksiin ja oli monien suunnittelijoiden luottokuvaaja.

Mallintöitä tehnyt Lenita Airisto tunsu Suomen valokuvaajat, ja valinta oli helppo: Airiston mukaan Matti Pietinen oli loistava ammattilainen. Hän ei ollut koskaan väsynyt, nälkäinen tai viluissaan, vaikka työpäivät venyivät ja kuvausolosuhteet vaihtelivat.

Vientikaupassa piti mainostaa sekä Revontulia että Suomea. Niinpä kuvauksia tehtiin mm. Napapiirillä, Yyterissä ja Olavinlinnassa. Malleina kuvauksissa toimivat Lenita Airisto ja Sirpa Rydman. Heidät nähtiin yllättävissä miljöissä, läheltä ja liikkeessä. Myös kuvakulmat uudistuivat.

Upeat otokset heijastavat aikansa muuttuvaa naiskuvaa. Revontuli-nainen oli moderni ja rohkea, leikkisä ja elegantti.

MODERN FASHION PHOTOS – MATTI PIETINEN

Matti Pietinen (1919–2009) was the photographer for the Northern Lights project. The Pietinens' family business had been the leading photography studio for advertisers in Finland for about two decades. Matti Pietinen specialised in applied arts and was a trusted photographer for many designers. Lenita Airisto considered Pietinen the consummate professional. He never gave signs of being tired, hungry or cold, even on extra-long workdays and under ever-changing shooting conditions.

In the export trade, it was necessary to provide a background for the products. This meant advertising both the Northern Lights brand and Finland. Accordingly, photo shoots took place at iconic Finnish locations such as the Arctic Circle, Yyteri and Olavinlinna Castle.

Lenita Airisto and Sirpa Rydman modelled the clothes for advertising photos. They were seen in unexpected environments, in close-ups, and in motion. The angles used in the photographs were also fresh and new. These glamorous shots reflect the change in the way women were viewed at the time. A Northern Lights woman was modern and bold, playful and elegant.

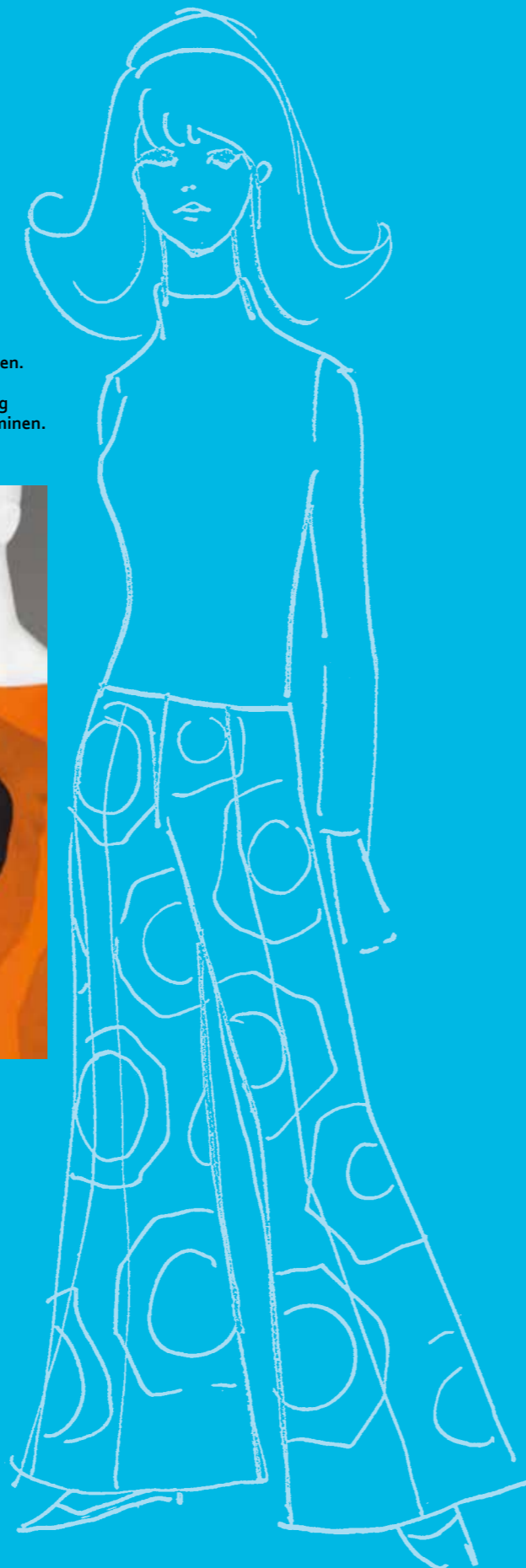
● Mallipiirros,
Anna-Liisa Nieminen.

● A design drawing
by Anna-Liisa Nieminen.

● Tyylikkään pelkistetty
pallokuosinen, A-linjainen
mekko.

● An elegant and simple
A-line dress with a
concentric-circle design.

HUIPULLA

A PLACE
AT THE TOP

SUOMALAISEN DESIGNIN KÄRJESSÄ

Finnair aloitti keväällä 1969 säännölliset lennot New Yorkiin. Ensimmäisessä luokassa matkustajien viihtyvyydestä huolehtivat erikoiskoulutetut *Finn Hostess* -lentoemännät. Virka-asuina heillä oli täyspitkät, sinivalkoisesta puuvillaveluurista valmistetut Revontuli-mekot. Asuun kuului Björn Weckströmin suunnittelema *People need people* -hopeakoru.

Suomalaisuus oli lennoilla muutoinkin vahvasti esillä: oli Marjatta Metsovaaran suunnittelema huopia, Tapio Wirkkalan astioita ja Dora Jungin pellavaisia kattaustekstiilejä.

Revontuli-brändi oli päässyt tavoitteeseensa, se oli suomalaisen designin ykkösketjua.

THE FOREFRONT OF FINNISH DESIGN

In the spring of 1969, Finnair started regular flights from Helsinki to New York. First-class passengers were served by Finn Hostesses, elegant air stewardesses who had received special training for this route. Their uniform in the first year was a full-length blue-and-white Northern Lights dress made of cotton velour. The ensemble included a silver brooch 'People need people', designed by Björn Weckström.

Finnish products featured strongly on the flights in general: there were blankets designed by Marjatta Metsovaara, Tapio Wirkkala dishes and Dora Jung's linen cloths.

The Northern Lights brand had reached its objective of becoming one of the top Finnish design products.

● Finn Hostess -puvut
vuodelta 1969.

● Finn Hostess
uniforms from 1969.

● Björn Weckströmin
suunnittelema *People need
people* -rintakoru.
Suomen Ilmailumuseo

● The 'People Need People'
brooch designed by Björn
Weckström.
The Finnish Aviation Museum

● Lenita Airisto ja Marlon Brando Unicef-gaalassa.

● Lenita Airisto and Marlon Brando at the Unicef gala.

● Revontuli-muotinäytös Unicef-gaalassa syksyllä 1967.

● The Northern Lights fashion show at the UNICEF gala held in autumn 1967.

EUROVISION KAUTTA MAAILMALLE

Maailmankuulu näyttelijä Marlon Brando vieraili lokakuussa 1967 Helsingissä. Brando oli matkassa Unicefin lähettiläänä ja osallistui Helsingin kaupunginteatterissa järjestettyyn Pikkuisen hymyä -hyväntekeväisyysgaalaan. Illan emäntänä toimi Lenita Airisto.

Illan mittaan estradilla nähtiin myös ajan suomalaisia huippumalleja esittelemässä Revontuli-asuja. Unicef-gaala televisioitiin, ja se oli ensimmäinen suomalainen ohjelma, joka lähetettiin suorana Eurovision kautta maailmalle, 13 maahan.

Näin Revontuletinkin saavuttivat miljoonayleisön.

● Vuorilliset "partypyjamahousut", villaneulosta.

● 'Party pyjama bottoms' of wool knit, with lining.

EUROVISION –THE IMAGE OF NORTHERN LIGHTS REACHING THE WORLD

World-famous actor Marlon Brando visited Helsinki in October 1967. He was travelling as a UNICEF Goodwill Ambassador and took part in a charity gala held at the Helsinki City Theatre. The host of the event was Lenita Airisto.

Among other events, the evening saw top Finnish models presenting Northern Lights garments. The UNICEF gala was televised and marked the first occasion on which a Finnish programme was broadcast live around the Europe – in 13 countries, through Eurovision.

This brought Northern Lights garments before the eyes of millions.

1960-LUVUN
HENGESSÄ

THE SPIRIT
OF THE 1960S

● Voimakkaat kuosit olivat Revontuli-kokoelmassa tärkeässä asemassa. Lapinkukka-aiheista tunikaa on voitu käyttää sekä minimekon tapaan että housujen kanssa.
Mari Saukkosen omistuksessa.

● Bold patterns played a key role in the Northern Lights collection. This tunic, with the 'Lapinkukka' design, could be worn either as a minidress or with trousers.
The tunic belongs to Mari Saukkonen.

NÄKYVÄT NAISET

Sotien jälkeen monet naiset jättivät ansiotyön ja palasivat lieden ääreen. Lapsia saatuaan moni keskittyi kodinhoitoon. 1960-luvulla elinkeinorakenteen muutos, mm. palvelualojen kasvu loi naisille työmarkkinoita. Kynnys naisten tulolle työelämään oli matalahko, koska miesten palkat olivat pieniä ja maatalousvaltaisessa maassa oli totuttu naisten työnteekoon.

Kaupunkiin muuttaneet ja vanhasta irrottuneet naiset olivat valmiita muutokseen. Naiset halusivat olla taloudellisesti ja henkisesti riippumattomia. He valloittivat uusia aloja yhteiskunnassa ja olivat aiempaa näkyvämpiä. Yhä useampi nainen oli korkeasti koulutettu. Jo puolet yliopisto-opiskelijoista oli naisia.

Myös naisihanne muuttui. Naista ei enää esitetty vain sievänä ja kainosti keikistelevänä kaunottarena tai kodin hengettärenä. Moderni nainen osallistui ja otti kantaa. Ehostuksella ei 1950-luvun tapaan korostettu puhtaan raikasta kauneutta vaan rajaa edelliseen sukupolveen vedettiin tummalla kajalilla ja irtoripsillä.

● Revontulien selkeää, yksiväristä linjaa.

● The clear, single-colour style of the Northern Lights collection.

WOMEN IN VIEW

After World War II, many women gave up their jobs and returned to the home. Many, having had children, began to focus solely on their home and family. Then, in the 1960s, changes in the business structure, including the growth of the service industry, created a job market for women. The threshold for women to enter the working life was not high, since men's wages were low and, Finland being a largely agrarian society, people were used to seeing women at work.

Women who had moved into towns and pulled up their roots were ready for a change. They sought both economic and mental independence.

They conquered new sectors of society and had a more visible role than before. More women also received a higher education: half of the university students were women.

The idea of the ideal woman also changed with the surrounding world. Women were no longer presented as nothing more than pretty and flirty beauties or homemakers. The modern woman was active and had opinions of her own. Unlike in the '50s, make-up did not highlight fresh, clean beauty; a line of contrast was drawn against the previous generation with dark eyeliner, accompanied by false eyelashes.

SVENGAAVAN 1960-LUVUN MUOTI

1960-luku mullisti naisten pukeutumisen. Lontoon nuorista osaajista tuli muodin suunnannäyttäjiä, Pariisin vanhat mestarit jäivät taka-alalle. Polvet oli viimeksi nähty charlestonin soidessa 1920-luvulla, ja nyt helmat lyhenivät jälleen – eikä vain nuorilla ja pitkäsaarisilla vaan eri-ikäisillä ja -kokoisilla naisilla ympäri maailman. Poikamainen tähtimalli Twiggy nähtiin hihattomissa minimekoissa ja unisex-ajan tuloa uumoilevissa housuasuisissa. Op-taide, psykedeelisyys ja avaruuden valloitus heijastuivat muotiin.

Naisten ei enää odotettu heti teini-iän ohittuaan pukeutuvan tätimäisiin tweedjakkuihin, käsineisiin ja hattuihin. Vaatteista tuli mukavia ja käyttökelpoisia, joskin housuasut jakoivat yhä 1960-luvun alussa mielipiteitä. Housuja suosivat aluksi nuoret, joille ne olivat tulleet tutuiksi jo teinivuosina.

Nuorekkaan tyylikäs Jacqueline Kennedy oli niiden naisten esikuva, jotka eivät piitaneet ajan radikaalista tyylistä. Suomalaiselle designille oli suuri tapaus, kun hän 1960 hankki käyttöönsä seitsemän Marimekon asua.

● Mustavalkoista huippumuotia 60-luvun tyyliin.

● Black and white fashion from the 1960s.

FASHION IN THE SWINGING 1960S

The 1960s revolutionised the way women dressed. The young talents of London became the trend-setters in fashion, while the old masters of Paris faded into the background. The last time knees had been visible was the Charleston years of the 1920s, and now the hem was finally on its way up again – and not only for leggy young girls but for women of all ages and sizes, all over the world. The tomboyish top model Twiggy was seen in sleeveless minidresses and in trouser suits that foreshadowed the forthcoming unisex era. The fashion of the day reflected optical art, psychedelia, and the conquering of the outer space.

Women were no longer expected to dress in matronly tweed jackets, gloves and hats as soon as their teenage years were over. Clothes became more comfortable and practical, although trouser suits still divided opinions in the early 1960s. Initially, trousers were favoured primarily by young women who had become used to them in their teenage years.

The youthful elegance of Jacqueline Kennedy inspired those women who did not care for the radical fashion of the day. It was a major event for Finnish design circles when she acquired seven Marimekko outfits in 1960.

● Lapinkukka-kuosisen housuasun yläosa on rohkean paljastava. Asun yläosa kiinnittyy edestä napilla housuihin. Selässä on koristeellinen nappirivistö.

● The top of the trouser suit featuring the 'Lapinkukka' print shows off the female figure. The top of the outfit is fixed to the trousers with a button in front. Decorative buttons run down the back.

● Revontuli-talvikokoelmaan kuuluvissa mekossa ja jakkupuvussa on käytetty koristeena lankalenneulosta. Ruska-kuosi ei ole painettu, vaan kuvio on neulottu jacquardkoneella.

● A loop-type trim decorates this straight-cut dress and suit in the Northern Lights winter collection. The 'Ruska' pattern is not printed – it has been knitted on a jacquard machine.

LOPUKSI FINAL THOUGHTS

REVONTULIEN JÄLKEEN

Lenita Airiston tiimin luoma Revontuli-mallisto oli Suomen Trikoon valmistuksessa vuodesta 1966 vuoteen 1969, jolloin työryhmän jäsenet tyytymättöminä tehtaan toimintaan irtisanoivat sopimuksensa. 1970-luvun alkuvuosina Revontulia suunnittelivat vielä Suomen Trikoon omat tuotesuunnittelijat, joskin tyyli oli jo toinen.

Tehtaan kannalta tuotevalikoima oli liian laaja. Pienet erät tukkivat tuotantoa, mikä johti toimitusongelmiin. Pienistä erikoissarjoista haluttiin massatuotteisiin. Vientimarkkinoilla suurtilauksia saatiin Neuvostoliitosta ja mm. ruotsalaiselta Hennes & Mauritz -ketjulta.

Lenita Airisto jatkoi yrittäjänä kansainvälisessä liike-elämässä. Airisto Oy tuotti kansainväliselle medialle ja yrityksille kohdistettuja viennin-edistämiskampanjoita ja showsesityksiä. Lisäksi Airisto toimi 30 vuotta tv-toimittajana. Nykyisin hän on tietokirjailija ja luennoitsija.

Nana Suni suunnitteli edelleen kynttilöitä Vaasan Saippuulle ja villatekstiilejä omalla merkillään. Lisäksi hän loi printtejä E. Helenius Oy:lle ja paperituotteita Rafael Haarlan tehtaalle. Muutettuaan 1980 Floridaan hän perusti suomalaista designia myyvän liikkeen ja teki sisutussuunnitelmia rakennusyhtiö Puolimatkan kohteisiin.

Suomen Trikoon -kauden jälkeen Anna-Liisa Nieminen jatkoi naisten vaatteiden suunnittelua, kaavoitusta ja ompelua omassa yrityksessään.

AFTER NORTHERN LIGHTS

Created by Airisto's team, the Northern Lights collection was in production at Suomen Trikoo from 1966 to 1969, when the members of the team terminated their contracts out of dissatisfaction with the company's actions. In the early 1970s, Northern Lights garments were still being designed by Suomen Trikoo's own designers, but the style was different.

From the company's point of view, the collection was too large. They found that small batches and limited series were not compatible with a smooth production flow, resulting in delivery problems. Instead of a special series, the company wanted mass production. So did much of the export market, large orders had been placed for the Soviet Union and, for example, by the Swedish Hennes & Mauritz chain.

Lenita Airisto continued as an entrepreneur in international business. Her company Airisto Oy produced export promotion campaigns and shows targeted at international media and clients. In addition, Airisto worked as a television journalist for 30 years. Today she is an author of non-fiction works and a lecturer.

Nana Suni went on to design candles for Vaasan Saippua and woollen textiles under her own brand. In addition, she created prints for E. Helenius Oy and paper products for Rafael Haarla's factory. After moving to Florida in 1980, she established a Finnish design store and designed building interiors for the Finnish construction firm Puolimatka.

After her time at Suomen Trikoo, Anna-Liisa Nieminen continued to design and sew women's clothing at her own company.

● Revontuli-kesäkokoelmaan kuului rantamallisto, joka soveltui sekä auringonpalvojille että kesäkatujen lomailijoille. Miesten paidan malliset rantapuserot ja leveälahkeiset housut ovat puuvillaveluuria. Leveäraitainen Halla-kuosinen haalari oli oiva valinta myös illan rantajuhlisiin.

● The Northern Lights summer line included a beach range suitable for sunbathers and for use as streetwear. The beach blouses cut in the style of men's shirts, along with the flared trousers, are made of cotton velour. The jumpsuit in the broad-striped 'Halla' design proved another excellent choice for a beach party.

HYVÄ DESIGN KESTÄÄ AIKAA

Sota- ja pula-ajan jälkeen suomalaisten kauneuden kaipuu oli valtava. Arkisten esineiden merkitys kasvoi, niiden estetiikkaan kiinnitettiin erityistä huomiota ja hyvästä muotoilusta puhuttiin paljon. Suomalaisen designin kultakausi ei kuitenkaan syntynyt tyhjästä, vaan se jatkoi 1920–1930-luvun modernismin, mm. Alvar Aallon puhdaslinjaisessa ja askeettisessa hengessä.

1950–60-luvulla muotoiltiin monet niistä esineistä, jotka yhä ensimmäisenä nousevat mieleen, kun puhutaan suomalaisesta designista. Kaj Franckin ja Timo Sarpanevan astiat, Eero Aarnion tuolit, Aarikan korut... Alkuperäisten tuotteiden hinnat keräilymarkkinoilla ovat nousseet pilviin. Monet niistä on otettu uustuotantoon.

Myös muutamat Revontuli-kuosit palasivat hetkeksi markkinoille vuonna 2013 Airisto Oy:n ja Nanson yhteistyönä.

● Lenita Airisto ja Nana Suni Revontuli by Nanso -malliston lanseeraus-tilaisuudessa Svenska Teaternissa Helsingissä maaliskuussa 2013.

● Lenita Airisto and Nana Suni at the launch of the Northern Lights by Nanso collection at Helsinki's Swedish Theatre in March 2013.

GOOD DESIGN – A TIMELESS CREATION

After facing war and the associated shortages, Finns had an enormous yearning for beauty. The significance of everyday items grew, and particular attention was paid to their aesthetics. Good design was a much debated issue. Of course, the golden era of Finnish design did not suddenly spring out of nowhere – it evolved from the modernism of the 1920s and '30s, which was manifested, for example, in Alvar Aalto's clean lines and ascetic designs. The late '50s merely ushered in a chance for it to shine.

Many of the quintessential Finnish design objects of all time were created in the 1950s and '60s: Kaj Franck's and Timo Sarpaneva's dishes, Eero Aarnio's chairs, Aarikka jewellery, and the list goes on. The prices of original design items from these series have soared sky high in the collectors' market. Meanwhile, production of many of these products has resumed.

Some Northern Lights designs returned to the market for a while in 2013, thanks to collaboration between Airisto Ltd and the textile company Nanso.

● Alkuperäiset ja uudet Revontulet yhdessä lavalla.

● The original and new Northern Lights share the stage.

● Eero Aarnion 1963 suunnittelema Pallotuoli on suomalaisen designin tunnetuimpia klassikoita.

● The Ball Chair, designed by Eero Aarnio in 1963, is one of the best-known classics of Finnish design.

LÄHTEET I REFERENCES

KIRJALLISUUS I LITERATURE

Aate, muoto, materiaali. Designmuseon kokoelmat. Toim. Helena Leppänen, Aila Svenskberg, Leena Svinhufvud ja Merja Vilhunen. Designmuseo 2013.

Ahmavaara, Anna-Liisa: Suomalaisia tekstiilejä = Finska textiler = Finnish textiles = Finnische Textilien. Otava 1970.

Airisto, Lenita: Kauneus on lisäarvo. Otava 2004.

Arkinen kumous. Suomalaisen 60-luvun toinen kuva. Toim. Matti Peltonen, Vesa Kurkela ja Visa Heinonen. SKS 2003.

Connikie, Yvonne: Fashions of a Decade. The 1960s. Batsford 1990.

Franck, Marketta: Waatteen viesti ja viettelys eli pukeutumisen historiaa kivikaudelta nykyaikaan. Nukke- ja pukumuseo 1997.

Heikkilä-Rastas, Marjatta: Muodin vai muodon vuoksi. Couturemuodin ja muotoilun vaikutukset Kaisu Heikkilä Oy:ssä 1950-luvulta 1980-luvun alkuun suunnittelijan näkökulmasta. Taideteollisen korkeakoulun julkaisu A 42. Gummerrus 2003.

Kretongista printtiin. Suomalaisen painokankaan historia. Toim. Kirsi Niinimäki ja Marjo-Riitta Saloniemi. Maahenki Oy 2008.

Lappalainen, Piippa ja Almay, Mirja: Kansakunnan vaatettajat. WSOY 1996.

Marimekkoelämää. Väriä, raitaa ja muotoja. Toim. Marianne Aav, Harri Kivilinna ja Eeva Viljanen. Designmuseo 2011.

Muodon kuvat 1960–1990. Toim. Juliana Bálint. Teollisuustaiteen liitto Ornamo 1991.

Muoti. Tyyli ja vaatteet kautta aikojen. Tammi 2013.

Numminen, Juha: Lähikuvassa Lenita Airisto. Otava 2009.

Raevuori, Yrjö: Suomen Trikoo 1903–1953. Suomen Trikoo Oy-Ab 1954.

Salo, Merja: Muodin ikuistajat. Muotivalokuvaus Suomessa. Taideteollinen korkeakoulu 2005.

Salonen, Marjatta: Suomen tekstiiliteollisuus 250 vuotta: 1738–1988. Tekstiiliteollisuusliitto 1988.

Shih, Joy: Funky fabrics of the 60s. Schiffer Publishing 1996.

Shih, Joy: Cool, hot colours fabrics of the late 1960's. Schiffer Publishing 1997.

Suomen naisen vuosisadat. Toivon rakentajat. Toim. Kaari Utrio. Tammi 2005.

Tekstiiliteollisuusmuseo. Opas. Textile Industry Museum: guide. Käsikirjoitus Anna Lyyra-Seppänen. Työväenmuseo Werstaan julkaisu 2010:3; Tampereen museoiden julkaisu 114, 2010.

Turunen, Arja: Hame, housut, hamehousut! Vai mikä on tulevaisuutemme? Naisten päällyshousujen käyttöä koskevat pukeutumisohjeet ja niissä rakentuvat naiseuden ihanteet suomalaisissa naisten lehdissä 1889–1945. Kansatieteellinen arkisto 2011.

Vintage fashion. Muodin vuosikymmenet. Otava 2007.

Vuokko Nurmesniemi – pukuja ja kankaita. Toim. Marianne Aav ja Eeva Viljanen. Designmuseo 2007.

LEHDET I MAGAZINES

Aamulehti, Atlas-myyjä: Suomen Triכון myynninedistämislehti, Atlas-tehdaslehti, Hopeapeili, Hufvudstadsbladet, Kauppalehti, Me Naiset, Muoti-Sorja, Nya Pressen, Uusi Maailma

ARKISTOT I ARCHIVES

ELKA: Suomen Triכון arkisto
Suomen valokuvataiteen museo
Tampereen museot: Suomen Triכון arkisto
Vapriikin kuva-arkisto

HAASTATTELUT I INTERVIEWS

Lenita Airisto, Nana Suni, Kauko ja Kalervo Nieminen, Paula Sihvonen, Eeva Collings, Marianne Sten-Tarkkonen

VERKKOLÄHTEET I ONLINE SOURCES

Lenita Airiston kotisivut:
<http://www.lenita.airisto.fi>

Tekstiilejä Tampereelta -verkkonäyttely
<http://www.tampere.fi/ekstrat/vapriikki/tekstiilejatampereelta/>

Koskesta voimaa -sivusto Tampereen historiasta
<http://www.historia.tampere.fi/etusivu.htm>

KIITOKSET I SPECIAL THANKS

Lenita Airisto, Nana Suni, Eero Aarnio Design

VALOKUVAT

KUOSI-, ASU- JA ESINEKUVAT

Marika Tamminen, Vapriikin kuva-arkisto
Kansi, 1, 3, 5, 7a-b, 9a-b, 10a-b, 11, 13, 14a, 16b, 17, 18a, 20b, 22a, 24a, 26a, 27, 28, 29a, 30a, 31, 32a-b, 33, 34, 36-37, 38a, 39a-b, 42a-c, 43a-b, 44a, 45a-b, 47c, 50b, 51, 53a-b, 54c, 55b, 56b, 57, 58b, 59a-c, 61a-c, 62, 63, 64, 65a-b, 67a, 68
Asut ja esineet kuuluvat Tampereen museoiden kokoelmiin, jollei toisin mainita.

MATTI PIETISEN VALOKUVAT

Vapriikin kuva-arkisto
4, 6, 8, 10c, 16a, 22b, 26b, 46a-b, 47a-b, 48a-e, 49, 56a, 58a, 60, 69
Lenita Airiston kokoelma
29b
Nana Sunin kokoelma
30b, 48f, 50a, 71
Suomen valokuvataiteen museo
12

MUUT VALOKUVAT

Kuvaaja tuntematon, Vapriikin kuva-arkisto
14b, 15, 18b, 19, 21
Kuvaaja tuntematon, Lenita Airiston kokoelma
20a, 44b, 54a
Kuvaaja tuntematon, Nana Sunin kokoelma
23a-b
Tampereen Uusi Valokuvaamo, Kalervo Niemisen kokoelma
24b
Foto Petrelius, Finnair Gallery
52
Heikki Savolainen, ABC-Studiot Oy
54b, 55
Reetta Tervakangas, Vapriikin kuva-arkisto
66a-b, 67b
Kuvio.com
67c
Marika Tamminen, Vapriikin kuva-arkisto
72

LEHTIKUVAT

Suomalainen 4/1968
23c
Arto Hallakorpi, Anna 47/1967
25
Fred Ohert, Nya Pressen 40/1967
35
Me Naiset 39/1967
44c

PIIRROKSET

Mallipiirrokset, Anna-Liisa Nieminen, Tampereen museoiden kokoelmat
16c, 38b, 40-41, 50c

PHOTOGRAPHS

PHOTOS OF DESIGNS, GARMENTS, AND OBJECTS

Marika Tamminen, Vapriikki Photo Archives
Cover, 1, 3, 5, 7a-b, 9a-b, 10a-b, 11, 13, 14a, 16b, 17, 18a, 20b, 22a, 24a, 26a, 27, 28, 29a, 30a, 31, 32a-b, 33, 34, 36-37, 38a, 39a-b, 42a-c, 43a-b, 44a, 45a-b, 47c, 50b, 51, 53a-b, 54c, 55b, 56b, 57, 58b, 59a-c, 61a-c, 62, 63, 64, 65a-b, 67a, 68
The garments and other objects are from the Tampere museums' collections unless otherwise noted.

PHOTOGRAPHS BY MATTI PIETINEN

Vapriikki Photo Archives
4, 6, 8, 10c, 16a, 22b, 26b, 46a-b, 47a-b, 48a-e, 49, 56a, 58a, 60, 69
Lenita Airisto's collection
29b
Nana Suni's collection
30b, 48f, 50a, 71
The Finnish Museum of Photographs
12

OTHER PHOTOS

Unknown photographer, Vapriikki Photo Archives
14b, 15, 18b, 19, 21
Unknown photographer, Lenita Airisto's collection
20a, 44b, 54a
Unknown photographer, Nana Suni's collection
23a-b
Tampereen Uusi Valokuvaamo, Kalervo Nieminen's collection
24b
Foto Petrelius, Finnair Gallery
52
Heikki Savolainen, ABC-Studiot Oy
54b, 55
Reetta Tervakangas, Vapriikki Photo Archives
66a-b, 67b
Kuvio.com
67c
Marika Tamminen, Vapriikki Photo Archives
72

PHOTOS FROM MAGAZINES

Suomalainen 4/1968
23c
Arto Hallakorpi, Anna 47/1967
25
Fred Ohert, Nya Pressen 40/1967
35
Me Naiset 39/1967
44c

DRAWINGS

Design drawings by Anna-Liisa Nieminen, Tampere Museums' collections
16c, 38b, 40-41, 50c

12.6.2014–16.8.2015

REVONTULI

– säkenöivää eleganssia Pohjolasta

The Northern Lights Brand
– Shining Elegance of the North

VAPRIIKKI

Museokeskus Vapriikki | Museum Centre Vapriikki
Alaverstaanraitti 5, 33100 Tampere, Finland
www.vapriikki.fi

Suomen Trikoo halusi 1960-luvulla mukaan suomalaiseen design-maailmaan. Se tahtoi edustavan vientimalliston ja sille osaavan johtohahmon. Revontuli-brändin rakensivat yhteistyössä Lenita Airiston kanssa tekstiilitaiteilija Nana Suni ja muotisuunnittelija Anna-Liisa Nieminen.

Design-mallisto lanseerattiin Suomessa, muissa Pohjoismaissa ja Yhdysvalloissa 1966.

Asukokonaisuuksien kuviot, hehkuvat värit ja pelkistetyt leikkaukset todistavat korkeatasoisesta osaamisesta ja hyvän designin ajattomuudesta. Upeat muotikuvat heijastavat aikansa muuttuvaa naiskuvaa: Revontuli-nainen oli moderni ja rohkea, leikkisä ja elegantti.

In the 1960s, the textile manufacturer Suomen Trikoo wanted to explore the world of design. For this purpose, the company needed an elegant export collection and a skilful leading figure. The Revontuli brand was built by Lenita Airisto, textile artist Nana Suni, and fashion designer Anna-Liisa Nieminen.

The design collection was launched in Finland, other Nordic countries, and the United States in 1966.

The fresh designs, bright colours, and elegant cuts showcase high quality and the timeless nature of good design. Gorgeous fashion shots reflect the changing idea of womanhood in these designers' time: a Revontuli woman was modern and bold, playful yet elegant.

VAPRIIKKI

9 789516 097445